

The Transmission of the Lamp #11 vraag 1 en 2
Voetafdrukken aan de hemel.
31 mei 1986 PM, Punta del Este, Uruguay.

Vraag 1

Geliefde Osho,

Ik kan geen onderscheid maken tussen verbeelding en realiteit. Kan ik aannemen dat ik de realiteit nog niet ken, dus waarom niet genieten van het kijken naar de hele film zonder te proberen onderscheid te maken? Of is het noodzakelijk je bewust te zijn van het verschil tussen verbeelding en realiteit?

Het gaat er niet om enig onderscheid te maken tussen verbeelding en realiteit. Verbeelding is dat wat verdwijnt als je er bewust van wordt, alert op wordt.

Realiteit is dat wat echter wordt als je er bewust van wordt, alert op wordt.

Je kunt tussen de twee geen onderscheid maken, omdat beide nooit tegelijkertijd aanwezig zijn.

En je hoeft je er geen zorgen over te maken. Alles wat je moet doen is enkel waakzaam zijn. Laat alles wat door je heen gaat – gedachten, gevoelens – niet zonder waarneming voorbijgaan, en het onechte verdwijnt uit zichzelf. Het kan de confrontatie met de waarnemende ogen niet aan; alleen het echte blijft bestaan.

Dus voor de waarnemer is er enkel het echte.

Voor de slapende is er enkel het onechte.

En ze ontmoeten elkaar nooit, dus de vraag naar onderscheid komt niet op. Het is niet zo dat je realiteit aan de ene kant kunt neerzetten en verbeelding aan de andere kant en een vergelijking maken, of verschillen ontdekken.

Bijvoorbeeld, in deze kamer is er licht of duisternis. Je kunt er niet voor zorgen beide te hebben. Duisternis lijkt even echt als licht, maar het is geen realiteit want je kunt er niets mee doen. Je kunt het niet naar binnen brengen, je kunt het niet weghalen, je kunt het niet in stukjes snijden; je kunt er niets mee doen.

Breng alleen maar een aangestoken kaars naar binnen en de duisternis verdwijnt eenvoudig. Het is niet zo dat het de deur uit gaat, of door het raam wegstroomt. Je kunt alle ramen en deuren open of dicht houden; in beide gevallen wordt geen duisternis aangetroffen.

Licht is echt omdat je er van alles mee kunt doen. Je kunt het naar binnen brengen, je kunt het weghalen.

Je kunt een kaars aansteken en je kunt hem uitblazen. Het is een realiteit.

Duisternis is enkel een afwezigheid – een afwezigheid van licht.

Licht is aanwezigheid, duisternis is afwezigheid. Verbeelding is niet eens afwezigheid, het is enkel een gedachte in je mind, alleen maar een handtekening op het water – je hebt haar nog niet eens af en ze al is weg. Dus maak je geen zorgen over deze subtiele verschillen; wees je er liever eenvoudig van bewust dat schaduwen verdwijnen – de onechte, fantasierijke belevingen verdwijnen – en alleen dat wat in je gewaarzijn aanwezig blijft en steeds echter wordt als je bewust wordt, is waar, is echt, is het wezen van het bestaan.

Vraag 2

Geliefde Osho,

In Japan is er een oude vorm van theater, genaamd Noh, die ik korte tijd heb bestudeerd. Daarin beweegt de acteur zich langzaam naar voren, één stap tegelijk; tegelijkertijd kijkt hij naarbinnen en creëert met zijn energie achter hem een pad. Als het publiek werkelijk in harmonie met hem is, kunnen zij zowel zijn fysieke beweging zien als ook het pad dat hij achter zich creëert

Osho, u zegt altijd dat u niet weet waar u het volgende moment bent, u zich er niet om bekommert waar uw voeten vervolgens staan. Mijn gevoel van betrokkenheid is, dat ik duidelijk, elk moment, het pad kan zien dat u achter u creëert.

Wat een prachtige reis om bij u te zijn, Osho! We gaan overal waar het bestaan ons heen leidt.

Op het moment dat je vertrouwt op loslaten, op het moment dat je stopt met te vechten tegen het bestaan, hoef je over niets je zorgen te maken; het bestaan zorgt.

Het hele probleem met de menselijke mind is, dat hij voortdurend vecht, hij probeert tegen de stroom in te gaan. Er is een reden waarom hij dat doet: enkel door tegen de stroom in te gaan, voelt hij het ego. Door alleen maar met de stroom van het leven mee te gaan – zonder enig gevecht, het leven je laten leiden waar het ook maar wil gaan – verdwijnt je ego. Jij bent dan, je bent dan meer dan je nu bent – authentieker, echter – maar er is dan geen ik-gevoel. En dan ben je in staat te zien waar je heen gaat.

Zelfs het pad dat gevormd wordt naarmate je verdergaat, kan waargenomen worden door hen die geen ego hebben. Je kunt zelfs de voetsporen zien van de vogels die in de lucht vliegen. Ze maken geen voetsporen, maar als de mind vrij is van het ego, wordt je hele wezen zo een heldere spiegel dat zelfs die voetsporen zich erin weerspiegelen.

De Japanse vorm van toneel die Noh genoemd wordt, is een voortbrengsel van de Zen ervaring. Zen heeft aan zo vele dingen het leven geschonken. Geen andere religieuze beweging in de wereld is zo creatief geweest, zo productief. Het heeft kunst gecreëerd – die een eigen kwaliteit heeft – het heeft poëzie gecreëerd, het heeft literatuur gecreëerd, het heeft toneel gecreëerd, het heeft beeldhouwkunst gecreëerd. Wat het ook gecreëerd heeft, het heeft onmiskenbaar het kenmerk van het meditatieve bij zich; het heeft dingen in meditatie omgezet waarvan niemand zich ooit heeft voorgesteld dat het met meditatie geassocieerd kan worden.

Bij voorbeeld schermkunst. Wie kan vermoeden dat schermkunst een discipline voor meditatie kan zijn. En drama. Alle andere religies hebben de hele wereld als toneelspel veroordeeld. Zen heeft zelfs toneel gebruikt. En als de acteur zich beweegt terwijl hij zijn hele energie net onder de navel concentreert – twee inches onder de navel, waar volgens Zen de plek van de hara zit, onze levensbron – als hij zich vanbinnen op de hara concentreert en langzaam stap voor stap voortgaat, zien zij die voldoende stil zijn in het publiek, dat achter hem een pad aan het ontstaan is. Zijn energie verplaatst zich voorwaarts terwijl ze een bepaald spoor achterlaat dat alleen waargenomen kan worden door hen die in staat zijn tot een stil gewaarzijn. Het is geweldig mooi, het hele toneel. Het is niet zoals enig ander toneelspel in der wereld, ze hebben het hele karakter ervan veranderd; ze hebben het gewijd gemaakt. Het publiek zit niet in een theater maar in een tempel, en de acteurs zijn niet alleen maar aan het acteren, ze zijn aan het mediteren.

Zen schilderkunst of Zen poëzie, ze hebben dezelfde kwaliteit. Zen heeft de hele betekenis getransformeerd van welke kunst dan ook die het heeft aangeraakt. Geen enkele religie is daartoe in staat geweest; in feite is geen enkele religie creatief geweest. Ze zijn allemaal destructief geweest.

Zen is de pure essentie van creativiteit. Je kunt van alles doen en toch kan je actie geheiligd zijn.

De vraag is niet wat je doet; de vraag is of je het met bewustzijn doet of met onbewustheid. Ze hebben de hele vraag omgegooid. Elke religie denkt: ‘Dit is fout, dat is goed. Doe dit, doe dat niet.’ Ze wijzen naar bepaalde handelingen die fout zijn, bepaalde handelingen die goed zijn – wat een heel kinderlijke zaak is, omdat een handeling in de ene context goed kan zijn en dezelfde handeling in een andere context fout kan zijn.

Je kunt een bepaalde handeling niet als fout of goed waarmerken. Hoe moet je dan beslissen wat moreel is, wat immoreel is, wat je moet doen en wat je niet moet doen? Zen beslist niet. Zen zegt eenvoudig: ‘Wees enkel gewaar, wat je ook doet. Als je gewaarzijn onwankelbaar blijft tijdens het doen, is het goed. Als je je gewaarzijn moet kwijtraken – je het alleen dan kunt doen – dan is het fout.’ Het doorslaggevend punt is naar binnen verplaatst; niet naar het object, maar naar de subjectiviteit.

En hier bij mij moet je hetzelfde begrijpen – geen enkele handeling op zich is goed of fout, geen mens is goed of slecht. Het hangt allemaal van gewaarzijn af.

Het doet me denken een belangrijke mysticus, Nagarjuna. Hij leefde altijd naakt. Hij had enkel een bedelnap; dat was zijn enige bezit. Maar misschien was hij wel de grootste genius die op deze aarde geboren werd, voor zover het om intelligentie gaat – zijn scherpzinnigheid is onvergelijkbaar. Belangrijke koningen, koninginnen en vooraanstaande filosofen waren zijn studenten.

Eén koningin was hem heel erg toegewijd, en toen hij naar haar hoofdstad kwam, had ze een gouden bedelnap gemaakt bezet met diamanten. Toen hij naar het paleis kwam om te bedelen, zei ze: ‘Eerst moet je me iets beloven.’ Hij zei: ‘U vraagt iets van een naakt mens die niets anders heeft dan een bedelnap.’ Zij zei: ‘Dat is voldoende. Ik vraag je alleen maar om de bedelnap.’ Hij zei: ‘U kunt hem krijgen.’ Zij zei: ‘Dat is maar de helft. Ik wil hem vervangen, en jij moet dan mijn bedelnap nemen.’ Hij zei: ‘Dat is geen probleem, elke bedelnap is goed.’ Hij besepte helemaal niet wat ze verborg. Het was een gouden bedelnap bezet met heel waardevolle diamanten.

Hij nam hem aan. En hij ging weer terug naar de ruïnes van het klooster waar hij verbleef; een dief zag hem en hij kon zijn ogen niet geloven. De bedelnap schitterde als sterren en hij was een naakt mens – natuurlijk heel mooi, groots; maar wat doet die bedelnap bij deze naakte mens? En hoe lang kan hij die in zijn bezit houden? Iemand gaat die wegpakken, dus waarom ik niet?

Hij achtervolgde Nagarjuna. Nagarjuna ging een ruimte binnen die een kleine schuur was met alleen maar de wanden. Het hele klooster was tot een ruïne geworden. Er was een raam aan de zijkant en de dief verborg zich buiten bij het raam wetende dat boeddhistische monniken maar eenmaal per dag eten. Hij gaat nu eten en dan gaat hij wat slapen – enkel een dutje. En dat is het juiste moment. Er leeft niemand in dit klooster. Het is duizenden jaren oud.

Maar voordat hij hem de kans gaf de bedelnap te stelen, at Nagarjuna zijn eten op en gooide toen de nap uit het raam waar de dief zat. De dief kon het niet geloven. Hij was echt geschokt. Een moment lang kon hij niet goed bedenken wat hij zou doen; wat is dit voor een man? Hij heeft zijn eten opgegeten en vervolgens deze onmetelijk waardevolle nap weggegooid als of hij van geen enkele waarde is – en precies daar waar ik zit.

Hij stond op en hij vroeg aan Nagarjuna: ‘Kan ik binnenkomen om alleen maar een vraag te stellen?’ Nagarjuna zei: ‘Om je naar binnen te krijgen, moest ik de nap naar buiten gooien. Kom binnen. De nap is van jou; maak je geen zorgen. Ik heb hem je gegeven zodat je geen dief bent. Het is een gift, een cadeau. Ik ben een arm mens. Ik heb niets, enkel die nap; en ik weet dat ik hem niet lang kan houden, want ik moet slapen, en iemand pakt hem dan weg en jij hebt zoveel moeite gedaan. Vanaf de hoofdstad ben je me gevolgd, en ik heb gekeken. En het is een hete zomerdag. Weiger alsjeblieft niet. Neem hem.’

De dief zei: ‘Je bent een vreemd mens. Weet je niet hoe kostbaar hij is?’ Nagarjuna zei: ‘Sinds ik mezelf ken, is niets kostbaar.’ De dief keek Nagarjuna aan en zei: ‘Geef me dan nog een cadeau: hoe kan ik mezelf kennen in vergelijking waarmee deze kostbare nap niets betekent?’ Hij zei: ‘Het is heel eenvoudig.’ Maar de dief zei: ‘Voordat je iets zegt, wil ik mezelf voorstellen. Ik ben een heel bekende dief.’

Nagarjuna zei: ‘Wie niet? Houd je niet bezig met onbelangrijke dingen. In deze wereld is iedereen een dief, want iedereen komt nakend zonder iets, en daarna heeft iedereen het een of ander. Allemaal zijn het dieven, dus maak je geen zorgen. Daarom leef ik naakt. Het is volkomen in orde. Wat je ook doet, doe het goed. Doe gewoon één ding: wanneer je steelt, wees dan bewust, wees alert, wees waakzaam. Wanneer je je waakzaamheid kwijtraakt, steel dan niet. Dit is voor jou een eenvoudige regel.’ De dief zei: ‘Het is heel eenvoudig. Wanneer kan ik je weer ontmoeten?’ Hij zei: ‘Ik ben hier gedurende twee weken. Je kunt elke dag komen, maar probeer het eerst.’

Twee weken lang probeerde hij het en hij ontdekte dat het in de wereld het aller moeilijkste is. Op een keer drong hij zelfs het paleis binnen, opende de deur van de schatkamer, maar toen hij probeerde iets te pakken verloor hij zijn gewaarzijn. En hij was een oprecht mens. Hij laat het dus liggen – kan het niet wegnemen. Maar het was moeilijk: wanneer hij bewust was, was er geen enkel verlangen iets mee te nemen; en wanneer hij niet bewust was, wilde hij de hele schat meenemen.

Uiteindelijk kwam hij met lege handen bij Nagarjuna en hij zei: ‘Je hebt mijn hele leven verstoord. Nu kan ik niet stelen.’ Nagarjuna zei: ‘Dat is niet mijn probleem. Het is nu jouw probleem. Als je wilt stelen vergeet gewaarzijn dan maar helemaal.’ Maar de dief zei: ‘Die enkele momenten van gewaarzijn waren zo waardevol. Ik heb me nooit eerder zo op m’n gemak gevoeld, zo vreedzaam, zo gelukzalig – alle schatten van het koninkrijk waren daarmee vergeleken niets.’

Nu begrijp ik wat je bedoelt met te zeggen dat als je eenmaal jezelf hebt gekend, niets anders kostbaar is. Ik kan niet ophouden met gewaarzijn te oefenen. Ik heb maar een paar druppels van de nectar geproefd die jij elke moment wel moet proeven. Wil je me toestaan een discipel te zijn en je te volgen?’

Nagarjuna zei: ‘Ik wist het diezelfde dag. Toen je me achtervolgde, had ik je al ingewijd. Je dacht dat je de bedelnap ging stelen en ik dacht eraan hoe ik jou kon stelen. We zitten beiden in dezelfde business.’

Maak je, behalve over één ding, nooit druk over iets anders – één ding is de hele religie, en dat is gewaarzijn, en dan ben je in staat te zien waar je leven naar toe gaat, waar alles in het leven naar toe gaat. En je bent dan in staat te voelen dat dit de enige manier is om op je gemak te zijn en in harmonie met het bestaan, de enige manier om jezelf op te lossen in het geheel. Onthoud dus gewoon één ding, bij wat je ook doet – het kan toneel zijn, het kan koken in de keuken zijn, het kan de afwas zijn.

Ik had ooit een Duitse discipel, Gunakar. Hij had te veel haast verlicht te worden, net als elke Duitser! Zo lang hij bij me was, kon hij niet verlicht worden omdat ik er was en kon hij zichzelf niet verlicht verklaren, want hij wist dat hij niet verlicht was. Maar toen hij naar Duitsland ging, maakte hij daar bekend dat hij verlicht is. En hij begon geweldige brieven te schrijven naar wereldleiders, religieuze leiders, vertegenwoordigers in de U.N, presidenten, minister-presidenten, om ze te adviseren hoe de wereld getransformeerd kan worden. En iemand informeerde me dat Gunakar verlicht is geworden. En ik roep hem terug, en hij komt bij me terug. En ik zeg: ‘Gunakar, is het waar?’

En hij zegt: ‘Het is niet waar, maar wanneer ik naar Duitsland ga, is de verleiding te groot – want tegen andere Duitsers, die niets van verlichting weten, kan ik het verkondigen, maar hier is het moeilijk. Het is vreemd. Mensen komen hier om verlicht te worden, maar telkens als ik hier kom, ben ik niet meer verlicht. In Duitsland blijf ik verlicht.’

Drie of vier keer werd hij verlicht, en werd weer onverlicht. Gedurende een paar jaar – bijna vijf jaar, want ik was in Amerika geweest – hoorde ik toen niet van hem. Ik maakte me zorgen dat hij misschien echt verlicht was geworden en bang is om te komen. Maar nee; de werkelijkheid was anders. Precies twee dagen geleden informeerde iemand mij dat hij Gunakar had gezien in een commune van sannyasins in Duitsland, bezig met de afwas.

En hij wist dat deze man vele malen verlicht was geworden. Hij vroeg hem: ‘Wat is er met je verlichting gebeurd?’ Hij zei: ‘Vergeet het allemaal. Ik ben gewoon een afwasser. Praat geen onzin tegen me.’

Dit gewaarzijn maakt hem misschien op een dag verlicht – de afwas doen, want ik ben een afwasser; de vloer schoonmaken, want ik ben een schoonmaker; eten koken, want ik ben een kok.

Doe elk moment, alles wat je doet, met volledig gewaarzijn, met totale intensiteit en liefde; en doe het alsof het in de wereld het belangrijkste is om te doen. Maak het tot een kunst, zodat elk moment van je leven, het leven van een kunstenaar wordt.

Verlichting komt uit eigen beweging, zonder zelfs op je deur te kloppen. Op een dag merk je plotseling dat je vreugde, je extase je nooit verlaat; of je nu wakker bent of slaapt, het zit binnenin je. Dagenlang ben je niet ellendig geweest, dagenlang heb je geen kwelling ervaren, dagenlang heb je helemaal geen woede, jaloezie, concurrentie gevoeld, dagenlang heb je jezelf niet als een ik gevoeld.

Dit is het hele werk van de mysterie school, je ego laten oplossen en je helpen in een diepe overgave met het bestaan te komen.